

سُرائے امراک :
سنہ لکھ ۳۰ ، آتی آبلتی
۲۰ غرومدر

سہ لکھی ۱۰، آلتی آبلئی ۶ فر اقدر۔ اعلانات ایچون
ادارہ مأموری محمد ذہنی بکہ مراجعت ایدیلیر .

۲۹ کانون اول افرنجی ۱۹۱۰

۱۵ کانون اول ۱۳۲۶

صاحب امتیازی :
شہنادر زادہ فلیہ لی
احمد علی

اداره و تحریر محلی :
جفال اوغلی جاده‌سندہ دائرہ مخصوصہ در .
مخابرات صاحب امتیاز ایله جریان ایتلیدر .
نسخه‌سی هر پرده یکر می باره در .

۲۶ ذی الحجه ۱۳۲۸

ذکاوتی نقطه نظرندن

انسان ابتدائی

انسان ابتدائی نتایج بعیده بی تخمین و تقدیردن عاجزدر. اوند، اعمال عمومی بی فهم خاصه سی مفقوددر. برشی حقه ذهن و اعتقادی متصلدر. جیادت، حقیقت حقه هیچ بر فکری اولیادینی کی افکار مجرد و معنوی دن دخی محرومدر. جیادت و حقیقت حقه هیچ بر فکری اولیادینی، رب و تنقید خاصه سندنده محرومیتی انتاج ایشدر. وحشیلده قوه خیالده قدره ابداع یوقدر.

انسان ابتدائی ده حواس جوق قوتلی در. بوسیله مبنی اونلرده «ادراک» قوتلدر.

تقو و دقت خاصه لری اینجهدر. طوغریدن طوغری به «ادراک» راجع اولان اعمالده بویوک مهارت لری واردر. [علم احوال روحده تفصیلاً بیان اولونان مسائلدن در که بوقیل احوال، خواص بسیطه نوعنددر.]

خواص بسیطه نك فعالیتله خواص مرکبه فعالیت آرمهنده جاری اولان رقابت قانونی موجبجه انسان ابتدائی ده غالب اولان «حیات نکره عاده» «حیات فکریه عاده» نك تمیسنه مانع اولور.

بروحشی العادی، تفصیلاته بیله دقت و اهمیت ویریر. لکن تفصیلات آرمهنده احکام چقار بلا جقار لری تفریقندن عاجز کی در. مبادیاً تدقیق و ملاحظه ایله اشتغال ایدر، فقط بونلردن منبیدار اولانلری، مجموعنك اینجده غالب و ضایع اولدیندن بو ملاحظات بیینی «تفکرات» نامی الاجق آثار بر اقمه دن هبا اولور. بو «عدم تفکر» کیفیت و وحشیلده هب کورولمکده در. اقوام متمدنه ده خاصه «تقلید» نه قدر ضعف ایسه اقوام وحشیده اودرجه قوتلی در. بونقطه ده فعالیت ادراکیه ایله فعالیت تفکریه آرمهنده کی رقابت کوریلور. یعنی وحشیلده خاصه ادراک، خاصه تفکره غالبدر. وحشیلده خاصه تفکر و سیران فکری، تخیل و افکار اصلیه طرفندن غایت آز و حادثات خارجی طرفندن ده قوتلی اولار قوتلر و تولید ایدیلیر.

اشیا و اشخاصی وجداندن [۱] اولانواعی، صوکر ا اجناسی ودها صوکراده مراتب و اصنافی، بالانتقال وجدان اینجون، بسطدن مرکبه طوغری یوکسلدیکه، ذهنده ده جوق مقداره اوصاف و حالاتی ضبط ایتک لازمدر. بویله بر عملیه دماغیه ده وحشینک قدرت عقلیه سی چابوق توکهنیر. بوندن مستبان اولور که انسان ابتدائی ده خاصه فهم جوق ضعیفدر.

بروحشی، تصنیف و ترتیب ایدیش معلوماتدن محرومدر. بوسیله مبنی معاسر بر فکرله بر حقیقت عمومی آرمهنده کی عدم توافقی فرق ایدر، چونکه اونك اینجون تأسس ایش و میزان حکمی آتش حقایق [۲] یعنی وجداناً فهم ایتکدن:

دیمکدر. هیچ بر ذات، بو ضرورتدن مستغنی اولاماز. شو حالده بو تضادی ناصل حل ایدر؟

اگر «قدرة - قوة» ك عدم فعالیت و حالت مخفیسه سی کوز لجه تفکر ایدر و صوکراده بو قوتك اشکالندن بریله ظهورینی حالت مخفیسه سیله مقایسه ایدرسه، روحك قبل التعلق تغایردن مزهیتی اسبابی اولدیکه واضح بر صورتده ادراک ایدر بیلیر.

بوراجقده استطراد قیادت بر قیاس سوز سوبله مک ایستهرم، اوده: تکاملات فیه نك، مباحث عالییه ادراک خصوصنی نه درجه تسهیل ایتکده اولماسی در. جناب امامك روح حقه کی بیاناتك ك مهم اقسامی، صرف حالات الهامیه و اذواق کشفیه سی در. بو حالات و اذواقدن بر حقیقت آکلامق، بر مناجی قارمق اینجون یا فن شکله کیرمش اشکال ایله تشبیه ایتک و یا خودده عین حالات و اذواقه مالک اولمق لازم کلیر.

غزالی درجه سنده حالات و اذواقه مالک اولان افراد بشریه هر عصرده آزددر. اولانلری ایسه معرفت روح اینجون کتاب اوقومغه و تعلمه محتاج اولمالار. دیمک فائده عمومی، بو حالات و الهاماتی بر شکل فیه ده انظار عامیه قویتمکده در. بو کونکی ترقیات فیه ایله بو خصوصار قولایلاشیور.

وامید ایدر بیلیر که متفکرین اسلامیه شرق و غربك اسلحه عالیسه سیله مجهز اولدندن صوکر اناظم اسلام طرفندن سوبلش و شدیدی قدر معانی حقیقیه سی منکشف اولاماش نتیجه دقائن معرفتی اعماق مجهولیتدن زمین استفاده به چقار ایتکدر.

[صوکی وار]

فلسفه عصر و علم اجتماعیات

- ۳ -

انسان ابتدائی «حقوق غیر رعایت» حسندن زیاده «انایت» حسیله ایش کوریر. واقعا، کاه حب اجتماع و یا قوتنه قارشی اطاعت، کاه خوف مجازاة کی احوالک باش کوستردیکی کابتدائی هیأت اجتماعیه ده بیله حقوق غیر رعایت حسی مفقود دکلسده بو حس، انایت حسی طرفندن دائماً شدتله دوچار معارضه اولور. قادیلره قارشی اجرا ایدیلن طرز معامله، هر مملکت و بالمله اقوام اینجون «حقوق غیر رعایت» کیفیتك حد وسطیستی ارائه ایدر. انسان ابتدائی نك بوحسابه کوزر، انایتی غالب اولدینی تحقق ایدر.

حقوق غیر رعایت حسندن حاصل اولان فکر جلیل «عدالت» و وحشیلده هیچ متکامل دکلددر. وظیفه فکری کی افکار عالیه دخی انسان ابتدائی ده یوق حکمنده در.

حکایات

امام غزالی نك بر اثر مهمی

کتاب المضمون به

علی غیر اهله

جناب امام، روحك جوهر عاقل اولدینی وارواحك هیئت مجموعه سی کثرت و وحدت کی نمودن مجرد بولوندینی اثبات صدنده بر جوق ادله سردایتکدن صوکر ا دیور که:

فان قبل فکیف یكون حل الارواح بعد مفارقة الاجساد ولا تعلق لها بالاجسام وكيف تکثر وتغایر؟ فیقال لانها اکتسبت بعد التعلق بالابدان اوصافاً مختلفة من العلم والجهل والصفاء والكدورة وحسن الاخلاق وقبحها فثبت فيها متغایرة فتعقل کثرتها بخلاف ما قبل الاجساد فانه لا سبب لتغایرها.

اگر دینلیرسه که اجساددن مفارقندن صوکر ا ارواحك حلی ناصدر؟ و اوکا اجسام تعلق ایتدیکي حالده ناصل تکثر و تغایر ایتدی؟ جواب ویریلیر که ارواح، ابدانه تعلق ایتدکدن صوکر ا علم و جهل، صفا و کدر، محاسن و قیاس کی اوصاف مختلفه قازاندی. بو اوصاف متغایر اولار ق، ازواحد منطبع قالدی، بوسیله روحك کثرتی تعقل ایدیلدی.

بو حال روحك اجساد تعلقندن اولکی حاله مغایردر. زیرا اجساد تعلقندن اول سبب مغایرت یوق ایدی.

روح مسئله نك ك مشکل الفهم اولان شو نقطه سنده بر جوق سؤالر خاطر متبادر ایدر. روح ایله جسد آرمهنده کی مناسبت نه در؟ عامل فعال روح می در؟ جسد می در؟ مسئول روح می در؟ بدن می؟ روحك جوهر عاقل اولیشی بر جسد تعلق حسیله می در؟ یوقه تعلقندن اولده عاقل می ایدی ونه بی تعقل ایدردی و هانکی آلات ایله؟

ایشته بشرتی بیکلرجه سندر دوشوندرین ودها بیکلرجه سنه وبلکده ابدیاً دوشوندره جك اولان معمالر!

بو معمالردن بر قسمتی حل اینجون دکل، اونلرده کی حقیقتك براز دها حس و ذوقی تزید اینجون جناب امامك بیاناتی غایت صیق بر صورته تحلیل ایدر.

جناب امام ارواحه، علم و جهل کی اوصاف مختلفه نك اجساد تعلق حسیله کلدیکنی بیان ایدیلور. دیمک که ارواح، اجساد تعلقندن اول هر دورلو صفاتدن و تمیانتدن بری می ایش؟ جناب امامك فکرندن بو آکلاشلیق لازم کلیر. قالدی که ذات بلا صفات تصویری معرفه ممکن اولسه بیله بو تصور بر حقیقتی افاده ایتز. صفاتی بیسنمز بر شی اولور، لکن صفاتدن محروم بر شی اولاماز. زیرا بحسب التحلیل صفات، ذاتك استمدادات وجودیه سی، صفحات تجلیسی

عمومیه یوقدر . بو سببه مبنی انسان ابتدائی بک قولایقله اینامق وقامق خاصه سنه مالکدر .

علل و اسباب طبیعی فکری وحشیلرده مفقود اولدیندن اولرده « تعجب عقلی » کیفیت بولماز . بوتون اقوام عادیه تجدیداته قارشى عدم رغبت وعدم تنزل کوسته دررلر . انسان ابتدائی ده تعجب و تحیرک فقدائی، مراق خاصه سنکده فقدائی موجب اولور . بروحش، کنیدینسی احاطه ایدن اشیا و حادثاتک اسبابی تدقیق لزومنی حس ایتز .

وحشیلرده « قوه خیالیه تصویریه » هیچ یوقدر . وحشیلرده مشهود وغایت مهم اولان مواددن بریده « ذکاوت ابتدائیه » نک سریعاً تکمل ایتیمسی و بک قیصه برمدنده حدود نهاییه سنی بولمسی در . بوخصوص، درجه عادیه ده بزدکاوتی و ترقیه حیلولتی مشعردر . سوکی وار

الواح صیاء

طیرالسلطان ۱

[دفتر خاطراتدن]

برکون، آسوده مملکت، مقبره بکزهین مرزق، بوبوک بر هیجانه قایلیمش ایدی . چوغی جتندن مطرود آدم بابامز کبی عریان، برازی پلا سپارلده بورومش، قویوتیاهدن آجیق قایقر قیزیلنه قدر هر رنکده چوجقار قلعه قابوسنه طوغری قوشورلر « طیرالسلطان » ی استقباله کیدیونلاردی . بو، برده قوشی ایدی .

مابین طرفندن، سودان حیواناتی ایسته نیلمش و حکومت افریقای وسطیه مخصوص مأمورلر کوندرمش . مأمورلرک طویلادینی متوع حیوانلر، بوللرده توله توله یالکن بردانه سی سالماً و غانماً واصل اولایلمش .

یاباق هیچ برایشی اولمایانلر کبی، بزد قوشک کچه جکی جاده به کتدک . قوش کلدی، کنج و دینج بزدوه قوشی . بک شاعر مشرب اولان اطفال ملونه، در حال قوشه « طیرالسلطان » عنواتی و بریدلر .

قوش، متصرفک خانه سنه مسافر ایدیلدی . طیرالسلطان بو ! بوقوش، غایت تحف بر قوش ایدی . مقبلان زمانه عدادینه کیرمش اولدینگی حس ایدیورمش کبی، هر کسه مستهزی نظرلر فیرلاتیور و صانکه هر کسه آلا ایدیوردی .

باشی کل ایدی، بوتون کللر کبی بک کولونجیلی برسیایه مالکدی . متادیا و هر نه بولورسه اکل ایدیور وینه متادیا یستیلوردی . بوخصوصلرده طیرالسلطانک رفقای مقبلانی اولان و کلاومسمودین زمانیه مشاهبت تامه سی واردی .

لکن مشاهبت بوقدرله ده قالموردی . قوش کیمک مالی اولسه یوردی، مثلاً کلر کز، متصرفک طاووقلرینک یعنی سوموردی، آرقالیدی زوالی طاووقلریده بوتاجقدی . بوبلای مدهشی، بودوماز او بوری نظر حیرت و دهشته کورن

طاووقلر، طبق اهالیز کبی « مالم فدا جانم آزاد » دیبهرک، بملری بر اقوب قاجدیلر . بو قوشک، کونده لایقل اون صاع یعنی اون اوقه آرپه یه جکی تحقق ایتدی . امان یاربی! اون اوقه آرپه ! علی الاکثر فزانلیرک اوج آیده اللرینه کچه ییلن مقدارده بر نعمت ! آرتق هر ایچی چکن « آه نهیه دوه قوشی دکل » دیبهر اظهار تأثر ایدیوردی . اون اوقه آرپه ؟ بو، فزانجه بر مسئله مهمه اقتصادی و مالی ایدی . عجب بو طیرالسلطانک اون اوقه آرپه سنی نرمسی ویرجک ؟ بلدیهمی ؟ یوقه حکومت صندینی می ؟

بلدیهمک واردات یومیه سی دوقوز غروش ایدی . قوشه لازم آرپه ایسه اون ایچی غروشه محتاج . شو حالده بلدی و وارداتی طیرالسلطانک تخصیص ایدیلنه ، بلدی هیتنک آج قالاچندن صرف نظر، هر کون اوج غروش استقراضی لازم و بو ایسه غیر ممکن ایدی . طیرالسلطانی حکومت پارسیه ده دویورمق تقرر ایتدی، لکن بونک ایچوندده مجلس اداره یی جمع و صرف قراری استحصال ایتک لازمیدی .

اعضا طویلاندی . قرار ویریلدی . لکن نه یاکلش تخمین ! بو قوش زمانک باش کاتیلنه ، داخله ناظر یله ، مابینجیلر یله رقابته کیریشمش کبی ایدی . اون اوقه آریه دن سوکرا ، طاش پارچه لری ، دیوار ییقیتیلری ایپ اوجی و سائره کبی خانه متصرفی نک حویلیسی ترین ایدن اشیا یی ده یالادی ، بوندی . عجب بوچرزله دوییدی ظن ایدیورسکز ؟ نه کزر .

قوشک مضحک سپاسنه، فال طاشی کبی آچیلیمش کوزلرینه دقتله باقان، قوشک حالا در درجوع ایله مقید اولدینگی آکلامقده میقیندی چکمزدی .

آرتق کیمسه متصرفک خانه سنه کیرمه مزاولدی . صانکه او خانه بر دقینه یی حاوی خرابه ، قوش ایسه دقینه نک محافظه سنه مأمور عفریت ایدی . بو حالتی فرق ایتدیلر ، بک ضرری جیقوردی .

قوش، شوشان چوجقارینک کیدیک کیری و یاغلی تاقیه لری ، برشکم پرورک کلاچ باقلا و سنی یوتوشنی اکدیر بر برته الکه قابوب یوتاردی . برکوبه قابریقه سنه بکزهین بوقوشک بیسلکنه تحملده ممکن دکلدی .

بوعقلای قوش، قلعه خارچنده کی چوله قاجوب آچلق و صوسز قلعه کنیدینی تلف ایتیمه جک قدر احتیاطلی ایدی ، مع مافیه قلعه قابولرندکی نوبتیلره ، قوشی خارجه بر اقامق امری ویریلدی و قوش قصبه نک ایچنه سلمه السلام حالیه ویریلدی .

ارتق قوشده کی کینی کورمه لی ایدی . حکومت میدانده دورت نعله قوشیور ، و بر فرنک باجیسنه طاش چیقاراجق مهارت و سرعتله بولقا اوبنایوردی . حریتی قوشلرده سه ویور و بیلیور .

اراده کله سنی باحافلرینه آلمش اولان قوش، بر سوری چوجق طر قندن تعقیب ایدیلکی حالده بر مقدار دولاشدقندن سوکرا ، بازار رینه کلدی . بازار یری واسعه بر میندندر ، اوراده قادیلر او طور برلر ،

اوکرینه سردکلری بزلر، حصیرلر اوزده رنده قرمنی بیزر ، قوری طوماتس ، بوغدای ، سبزه و سائره کبی شیلره تشبیر ایدلر .

قوش بوما کولات مذوله معرضنی کوردیک کبی کنیدینسی جتنده ظن ایتدی . وزوالی قادیلرک بزلرینه ، حصیرلرینه هجوم ایتدی . الکنکن تاجر نهک

صاندینی شیلر بر قاج آووجلوق اولدیندن قوش، بر ایچی دقیقه ده بر تاجر ده ی افلاس ایتدیر ییور و چونکه اور قاج آووج طوماتس و بیبری بر قاج صالدری شده یوتیوردی .

قادیلر ، بکی اصول بر آفت خاکی اولان بوقوشه قارشى نه یاباقلرینی شاشیر مشلردی . کیمیدی مالی زنیله طولدیرمه ، کیمیدی حصیرنک اوزده رینه یوزی قویون یاتارق بدنیله مالی محافظه یه قالقیشور و بوتون قادیلر چاغریشیوردی .

بالی قوش ، کمال ذوقله بر قاجده تاقیه و باش اورتوسی بو وارلادقندن سوکرا ، ینه دورت نعله طوغریجه حکومت میداننه کیدرک ، الافرانغه دانسلرک انواعی اجرایه باشلادی . قادیلر ، آرتق اوکونلک

بلادن قورتولدقارینی ظن ایتدیلر . هیسات ! یدیک شیلری و حتی طاشلری اومولمایه جق بر سرعتله هضم ایدق قوش ، بر ساعت سوکرا ینه بازاری چاپول ایتکه قویولمشدی

بو حال هر کون تکرر ایدیوردی . آرتق بر قاج کره غارنه اوغرایه رق جانی بک یانان بر قادین قوشی بر دیکنکه قوغغه چالیشمش ، لکن قوش او یله تراکتلی استقاللری آلدیرمادیندن قادین قوشک

باشنه بر قاج صوبا آتمش ایدی . امان یاربی ! طیرالسلطان دکنک آتمق ! بوتجاوز صداقت شکانه یی خبر آلان بلدی رئیس آتشاره

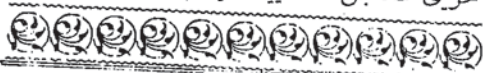
غصب کسيلمش و هله بلدی چاوشی و بازارک مدیر مسئولی حدتندن غادتا چیلدیرمش ایدی . باشنه کچیردیک ایری و قیزیل بر طور بایه « فیس » نامی ویرن بوده شتی چاوش قادینی حضور جلادنه جلب ایتمش ، وحدتندن تیریل تیریل تیریدیک حالده قادینه

شویولده بر عتابه قویولمش ایدی : -- بامر [امرنه] هذا بلاد السلطان ، هذا

سوق السلطان ، انت خادم السلطان ، مالک مال السلطان وهذا طبر السلطان کیف تضربه وان کان کلاک [اکلک] ! ! یعنی : بهی قادین ! بو مملکت ، بو چارشی سلطانک ، سن سلطانک جاریه سی ، مالک سلطانک و بوقوشده سلطانک قوشی . حتی سنی

یه سیله اوکا ناصل آل قالدیراییلرک ! زوالی و طنمده ، شوبلیدی چاوشی کبی دوشو - نلرک ، اسارت عاشقلرینک کثرتی دوشونه رک کندی

کندیمه : عجب وظندانلارم نه وقت وجدانلرندن باشقه سنک اسیری اولمقدن فراغت ایدمک و ذوق حریتی طامعق ؟ دیبه سوردم

« حکمت مطبوعه » مدیر مسئول : احمد علی